

СТРАДАЩИЯТ БОГ

Неделя, 5 април, сутрин

Скъпи приятели,

Сигурно ще се съгласите с мен, че някои от най-ранните спомени от детството ни са най-свежи в паметта ни. Понякога се връщаме към тях, защото така разбираме по-добре себе си. По онова време от нашия живот ние като че ли сме били най-истински себе си, необременени още от ред влияния, които по-късно семейната и обществената среда са напластали в нашата психика и поведение.

Така тези дни си спомних за един момент от моето детство, когато бях на не повече от 4-5 години. До къщата която обитавахме имахме съседни, на които синът им Милето и братовчед му Стефан бяха на "завидната" за мене възраст от 14-15 години. Един ден Милето и Стефан ме попитаха искам ли да ида на реката с тях. И ми казаха, че ако искам трябва да попитам майка си дали ми разрешава това. Тази покана ме изпълни със голямо самочувствие и гордост. Именно тези големи батковци, а не някакви дребосъци-врѣстници от квартала, ме приемаха за приятел. Изтичах бързо при майка си и развълнувано ѝ съобщих за тази покана. Най-неочаквано, обаче, тя ми отговори, че не ме пуска на така желаната от мене разходка... За мене това беше висша несправедливост... Излезох от къщи пълен с гняв срещу майка си, отидох при момчетата и ги излъгах най-хладнокръвно, че ми се разрешава да тръгна с тях. И тръгнах с тях...На реката не се случи нищо особено. Но няма да забравя никога изражението на майка ми, когато се върнах у дома. В очите ѝ имаше особен блясък, който не бях виждал преди. В него се четеше и гняв и дълбоко страдание. Четеше се дълбоко разочарование от сина, за който със сигурност тя се молеше всеки ден. Аз ясно усещах, че в този момент не съм нейния син. Синът беше проявил пълна непослушност и беше лъгал по най-безобразен начин.

Между другото ще споменем, че тези които говорят с умиление за малките деца, като невинни създания, са доста далече от библейското становище и дори от житейския опит. "В грях ме зачна майка ми" – пише в Словото.

Но днес ще говорим за друго.

1. МОЖЕ ЛИ БОГ ДА СТРАДА?

Въпросът ни е дали можем да причиним страдание на Бога? Може ли Бог да страда? Страда ли Бог като небесен Отец от това, че хората са непокорни на Неговата воля и използват лъжата, за да прикрият несправедните си дела?

Още в ранната история на Църквата се разгаря такъв спор. Появава се т.н учение на модализма и неговата разновидност наречена патрипасианство. То твърди че Бог Отец страда, когато разпват на кръст Неговия Възлюбен Син така както страда и самия Син. На пръв поглед това е едно благородно учение. Но в представите на неговите поддръжници тези страдания са били напълно еднакви с човешките страдания на Богочовека Христос. Може би ще се изненадаме когато научим, че на това учение са се противопоставили най-големите умове не тогавашната Църква и са го осъдили като ерес.

Естествено е да попитаме: Как така? Защо?

Аргументът на първите ортодоксални християнски богослови бил, че ако Бог страда, това означава, че Той се променя. Това би означавало, че Той е подвластен на промени в зависимост от поведението на създадения от Него човек. Това противоречи на онези присъщи качества на Бога, за някои от които говорихме вече в няколко поредни проповеди – Неговата необхватност, Неговата недостижимост, Неговата *неизменяемост*...Бог не се променя.

В по-късната християнска литература този спор се разрешава донякъде с богословската позиция, че Бог по Своя воля отразява човешката действителност като Страдащ Бог, като триединна личност, без това да променя или засяга Неговата същност. С други думи - Бог открива по драматичен начин Своето отношение към поведението на хората, като ангажира морално Себе Си като личност, но запазва непоклатимата си и непристъпна Святост и Трансцендентност.

2. БИБЛЕЙСКАТА ПОЗИЦИЯ

Нека сега да се опитаме да открием каква е библейската позиция по този въпрос. В Божието слово няма да намерим толкова многословни обяснения. Ние се опитваме да подредим в някакъв логичен за нас ред трудните за систематизиране факти на Божието Откровение. Но наистина не можем да не забележим, че в Божието слово има редица характеристики, които ни говорят за Бога:

- като Страдащият Родител;
- като Страдащият Съпруг;
- като Страдащият Бог

Бог, който се противопоставя решително на греха в света и изобличава греховете на избрания Божий народ заявява това със силни, *страстни* изразни средства на страдащо същество.

I Бог страда в своята непристъпна святост поради нас.

1. Бог е ревнив.

У Бога има ревност (на евр. кинах, канах; на гр. зелос).

И това се проявява в няколко типа отношения

A) В отношенията си с Божия народ

Аз , Господ, твоят Бог, съм Бог ревнив (Изход 20:5)

Ти не бива да се кланяш на друг бог, понеже Йехова, чието име е Ревнив, е ревнив Бог. (Изход 34:14)

Б) В отношенията си с други народи, които накърняват честта на Божия народ

Затова казва Господ Йехова: Непременно в пламенната Си ревност говорих против другите народи ..., които с всесърдечна радост и душевно презрение направиха Моята земя свое владение, ...Така казва Господ Йехова: Ето, Аз говорих в ревността Си и в яростта Си понеже понесохте укор от народите; ... (Йезекил 36:5-6)

Защото така казва Господ на Силите: ...който засяга вас, засяга зеницата на окото Му (Захария 2:8)

В) По отношение на вложения от Него дух в нас.

Или мислите, че напразно Писанието говори, че (Бог) с ревност желае силно духа, който е настанил в нас. (Яков 4:5 –мой компилиран превод)

Какво е ревността?

Най напред това е целеустремена решителност за достигане на някакви резултати в нашия живот с цената на максимални усилия.

Ревността е претенция на неповторимост в някакви лични отношения.

Ревността е обаче и страдание. Тревога или дълбоко накърнена чест от извършена измяна. Страдание от изгубено доверие. Страст на привързаност до болка. Непоносима болка от нанесено поругание над някой с когото сме свързани лично.

- Има и патологична, неоправдана ревност, породена от лъжливи съмнения а не от факти или неоправдани претенции за близост с някой, който не отговаря на нашите очаквания. Тя се проявява много често в приятелските или брачните отношения между хората.

- Има законна и красива ревност.

Тя е присъща на Бога по отношение на тези, с които е сключил заветни отношения за закрила и спасение. Той проявява ревност към нас, членовете на Църквата, ако ние се отделим от вярата в Него и нарушаваме Неговата воля.

2. Бог се гневи.

Бог проявява яростен гняв.

Известна е проповедта на големия евангелизатор Джонатан Едуардс, чрез която Святият Дух разтърсил множества слушатели и ги довел до покаяние – “Грешникът в ръцете на гневния Бог”(?). И наистина, той можел да се обоснове с редица библейски текстове взети от поредица книги от Изход до Откровение.

-Казва ни се, че когато Мойсей се опитва да се измъкне от отговорността си към Божия народ “*гневът Господен пламна против Мойсей*” (Изход 4:14).

-По-късно Мойсей се застъпва за същия този народ: “*Господи, защо пламва гневът ти против людете Ти, които си извел из Египетската земя с голяма сила и мощна ръка?...Върни се от разпаления си гняв...!*”(Изход 32:11-12).

-Във книгата Второзаконие се забранява взимането на плячка от град на който жителите са изтребени заради идолопоклонство, със строгия аргумент: “*За да се върне Господ от яростния Си гняв и да ти покаже милост*”. (Второзаконие 13:17).

Това “пламване” на Божият гняв е регистрирано още на много места.

Може би най-известното и красноречиво предупреждение за Божия гняв е записано в Посланието на апостол Павел до църквата в Рим :

Защото Божият гняв се открива от небето против всяко нечестие и неправда на човеците, които поставят препятствия пред истината...(Рим. 1:18)

Бог се наскърбява

И не наскърбявайте Святия Божий Дух, в Когото сте запечатани за деня на изкуплението (Ефес. 4:30)

Това пише апостол Павел, когато описва една поредица от пороци, които са неприсъщи на вяващия и от които първо той страда, ако не ги отстрани : лъжа, неконтролиран гняв, кражби, гнили думи, яростна омраза, хулителен дух, злоба.. Но става очевидно, че с тяхното допусчане причиняваме скръб, такава каквато Бог може да изпита, когато ги види у нас .

Същевременно Божието слово ни говори за един Съ-страдаващ Бог в страданията на Своя народ.

Бог има у Себе Си жалост и състрадание

Когато Мойсей иска от Бога да види Неговата слава, той научава още едно от имената на Йехова:

*Господ мина пред него и прогласи: **Господ, Господ, Бог жалостив** (Изход 34:6а)*

Колкото и парадоксално да звучи Словото ни учи, че поради своята свята воля Бог допуска до нас страданието, но Него Го боли от това, Той страда от това. И Неговия Дух вика с нас за милост. Защото “самият Дух ходатайства в нашите неизговорими стенания...защото Той ходатайства за светиите по Божия воля” (Рим 8: 26-27)

II. Бог пострада в лицето на Исус Христос .

В големия богословски спор, за който споменахме, се намесвал въпросът дали когато Исус Христос е страдал на кръста е страдал само човекът или са страдали двете естества на Божия Син – човек и Бог? Правилният отговор се дава с разбирането, че на кръста Бог е страдал, в лицето на Богочовека Христос, каквото и да значи това.

И нека помним!:

Страданията на Исус Христос са несравними с никое друго страдание на земята. Не само защото са изпитани по особено жесток начин. А и защото те засягат едно такова свръх-чувствително свръх-същество като Бога. Нека си представим, че страданията на Господ Исус биха могли да се възпроизведат във всяко човешко същество на земята. Нека си представим, че цялото човечество би могло да изпита същото страдание едновременно с Христос – какъв ужас би било това. А ние изобщо не можем да си представим, как стенанията и викът на Исус са прокълнели у Този, Който е нещо несравнимо повече от цялото човечество. Те са изпитани от Него не само в мъчителните часове на разпването и на смъртта, а и във времето преди това. Трябва да си спомним онези думи, които Исус казва на учениците си в Гетсиманската градина: “*Душата ми е преоскърбена до смърт*”. (Матей 26:33; Марко 14:34)

3. КАКВО СЛЕДВА ДА СЕ СЛУЧИ С НАС ОТ ТОВА ЧЕ БОГ СТРАДА?

Какво следва да се случи с нас от това, че Бог страда, каквото и да означава това? Какво следва да се случи с нас от това, че Бог страда, въпреки, че не можем да знаем в същност, как Той страда.

Както казахме в предишни наши проповеди, Бог не страда от никакви ограничения на съществуването Си, защото е Вечен, Неограничен, Необхватен. Бог не страда от никакви лишения, защото е Самосъществуващ, не зависещ от нищо друго извън Него. Бог не страда от самота, защото в своето триединство намира пълнотата на блаженството от общението на Бог Отец, Бог Син и Бог Свети Дух.

Бог страда по отношение на нас и то не като нещо наложено от нас, а според допуснатото страдание на своята суверенна воля.

Но това страдание не е никакъв театър. Не е никаква педагогическа игра. Това е реалност.

Ние сме източникът на това страдание – с нашето отклонение от Неговата воля.

Реформаторът Жан Калвин (на когото ще се чества тази година 500 години от рождението) казва:

“Ние всички сме създадени за да познаваме величието на нашия Създател и като Го познаваме, да го ценим над всичко и да го почитаме с пълно благоговение, любов и страхопочитание”¹

Да, така би изглеждало нормалното съществуване на човечеството.

Но като гледаме реалностите в нашия свят, виждаме, че болшинството от хората около нас, като че ли са кастрирани в душите си да не се сещат, че това е нормалния начин на съществуване. Ако всеки човек мисли по този начин, Бог не би страдал.

Ние сме източникът на това страдание с нашето системно нарушаване на Неговите разпоредби за нормалното съществуване на света.

Тогавя КАКВО СЛЕДВА?

Тогавя, ако съзнаваме сериозността на това положение можем да се запитаме:

НЕ Е ЛИ МНОГО ОПАСНО ДА ПРИЧИНЯВАМЕ СТРАДАНИЯ НА БОГА?

Не е ли много опасно да предизвикваме ревността на Бога?

Не е ли много опасно да наскърбяваме Бога?

Не е ли много опасно да предизвикваме Неговия гняв?

Проповедта на Джонатан Едуардс в миналото предизвикала вълна от покаяние и съживление в смятаната за силно християнска Америка.

Дали подобна проповед днес би предизвикала вълна от покаяние в смятаната за християнска България? Или ще предизвикаме само познатата реплика: ”Стига сте ни плашили със Бога и с ада”

Опасно е да предизвикваме ревността, наскърбяването и гнева на Бога!

Особено когато знаем каква е Неговата воля за нас – да живеем един свят и чист живот!

Жалко би било да предизвикваме наскърбяването на Бога!

Особено ако сме чули и това, че Бог пострада в плът, заради нас. Жалко би било, ако не отдадем сериозно внимание на този факт.

¹ Жан КАЛВИН, *Наставление във вярата* (1537). Прев.от англ. София, Динамик консулт, 2006, с.19

Ние се стремим към благополучен живот. Но какво нещастно разминаване с нашето истинско благополучие се случва, когато мислим, че историята за страданията и кръстната смърт на Господ Исус не влиза в дневния ред на нашето внимание. И какво страдание причиняваме на нашия Небесен Отец, Който ни чака да се върнем към Него. Чака ни да се върнем към Него с името на Исус Христос, Единородния Божий Син, не за да ни вземе нещо, а да ни даде всичко като на Свои синове и дъщери.

Каква глупост е това, да мислим, че ако отидем при Бога, **НЯМА КАКВО ДА ПОЛУЧИМ**.

4. КАКВО СЛЕДВА ДА ПОЛУЧИМ ЗА ТОВА ЧЕ БОГ ПОСТРАДА В ПЛЪТ?

Нашите размисли не са насочени да предизвикваме никакви сантиментални чувства, някаква размекната временна покруска. Те трябва да ни предизвикат да осъзнаем реалността на Божия гняв в Неговата свръх-действителност на Небето.

Трябва да осъзнаем действителността на Божия гняв срещу покварата на света. Да осъзнаем Божията ревност, която не се съгласява да заменяме истинския Бог с идолите на съвременния материализъм и посредствена култура.

Нашата проповед е насочена към това да осъзнаем, с вяра, превъзходството на живота, който получаваме от **ТОВА, ЧЕ БОГ ПОСТРАДА В ПЛЪТ** за нас, вместо нас.

Знаете ли, между другото съм и член на едно архитектурно дружество. И понякога отивам на някои от неговите сбирки. И не мога да престана да се чудя, как е възможно бившите ми колеги, които срещам там да са толкова духовно наивни, елементарни и посредствени. Става въпрос за едно от професионалните съсловия, които се считат за "каймака" на обществото... Понякога уж започваме някакъв разговор на духовни теми, но като по правило той много бързо се разпада в други теми, блудкави "остроумия" и дребнаво бърборене.

Но се замислям и за това : Нашето говорене, говоренето на вярващите за пострадалия Божий Син, Исус Христос, не изпада ли твърде често в шаблонни фрази и безвкусно предъвкване на иначе велики истини?

Ако е така, защо се случва?

Като че ли не можем да осъзнаем пълната действителността на Божието страдание на земята в жертвата на Единородния Божий Син. И то за да не страдаме ние.

И то за да получим изобилие от живот.

Изглежда, че сме се настанили вече доста удобно в люлката на нашето новорождение и не правим усилия да растем във вяра и святост. Не преумножаваме благодатта на Спасението, което намерихме в страданията на нашия Господ.

И тогава, понякога, Бог ни превежда през изпитания. И тогава понякога Бог ни превежда през страдания.

Но нека да не мислим, че това Му е много приятно.

Нека да помним, че Той страда с нашето страдание. Нашият Бог е Бог жалостив и милостив.

4. ЖИВОТ ОТ БОЛКА И ЛЮБОВ

Бог е милостив и за това ни се дава да усетим само малка част от Неговия гняв върху себе си.

Бог е добър и затова не ни е дадено да видим целия ужас на Неговите страдания, защото не можем да го понесем.

Но вса пак има една опасност и тя би била наистина непоносима, ако Го срещнем в Неговото разгневяване в края на нашата биография на земята и в края на човешката история.

За това нека приемем с доверие този живот изработен на Христовия кръст за нас.

Нека приемем един живот подарен от Бога - живот от болка и любов.